

Врховниот суд на Република Северна Македонија на Општата седница одржана на 12.10.2021 година, расправајќи по предлогот на Одделот за граѓански дела поднесен врз основа на член 61 став 1 од Деловникот за работа на Врховниот суд на Република Македонија, согласно член 101 од Уставот на Република Северна Македонија и член 37 став 1 точка 1 од Законот за судовите („Службен весник на Република Македонија“ број 58/2006...96/2019), го утврди следното:

НАЧЕЛНО ПРАВНО МИСЛЕЊЕ

Во спорови за граѓанска одговорност за навреда и клевета кога е истакнато и непарично и парично побарување, дозволеноста на ревизијата ќе се цени според вредноста на предметот на спорот за секое одделно барање, согласно член 372 став 2 од Законот за парнична постапка.

Образложение

Врховниот суд на Република Северна Македонија како највисок суд кој обезбедува единството во примената на законите од страна на судовите, на Општа седница утврди потреба од донесување начелно правно мислење по прашањето за дозволеност на ревизијата во постапките по Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета („Службен весник на РМ“ бр.143 од 14.11.2012 година), во случаите кога покрај непаричното е истакнато и парично побарување за надомест на штета, кое прашање е од значење за обезбедување на единствена примена на наведениот закон од страна на судовите во корелација со Законот за парнична постапка.

Во член 1 од Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета, стои дека со овој закон се уредува граѓанската одговорност за штета нанесена на честа и угледот на физички и правни лица.

Согласно член 6 став 1 од истиот закон за навреда одговара тој што со намера да омаловажи со изјава, однесување, објавување или на друг начин ќе изрази за друг понижувачко мислење со кое се повредува неговата чест и углед, а согласно став 3 од истиот член тужителот при поднесување на тужбата е слободен да одлучи против кого ќе поднесе тужба за утврдување одговорност и надомест на штета.

Во член 16 став 1 од наведениот закон стои дека надоместувањето треба да биде пропорционално со предизвиканата штета и да ја опфаќа нематеријалната штета нанесена на честа и угледот на оштетениот, како и докажаната материјална штета како вистинска штета и изгубена добивка.

Согласно член 19 став 1 од Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета, постапката се поведува со тужба за утврдување на одговорност и надоместување на штета за навреда и клевета, поднесена од оштетеното физичко или правно лице или неговиот законски застапник или старател, а согласно член 4 став 2 од истиот закон во постапката за утврдување на одговорност за навреда и клевета и надоместување на штета се применуваат одредбите од Законот за облигациони односи, Законот за парнична постапка и Законот за извршување.

Законот за парнична постапка („Службен весник на РМ“ бр.79/2005 ...124/2015) во член 28 став 1 определил дека за утврдување на составот на судот, правото на изјавување ревизија и во други случаи предвидени со овој закон, меродавна е вредноста на предметот на спорот, а како вредност на предметот на спорот се зема само вредноста на главното барање.

Во член 30 став 1 од истиот закон, стои дека ако една тужба против ист тужен опфаќа повеќе барања што се засноваат врз иста фактичка и правна основа, вредноста се определува според збирот на вредноста на сите барања, а во став 2 од истиот член стои дека ако барањата во тужбата произлегуваат од разни основи или се истакнати против повеќе тужени, вредноста се определува според вредноста на секое одделно барање.

Одделот за граѓански дела при Врховниот суд на Република Македонија, на седница одржана на 23.05.2015 година има донесено правно мислење според кое во спорови што се однесуваат на непарични побарувања, меродавна вредност е онаа што тужителот ја назначил во тужбата и на чиј износ била платена судска такса, доколку утврдувањето на вредноста на спорот не е уредено на друг начин со Законот за парнична постапка. Кога се работи за парично побарување вредноста на предметот на спорот треба да се определи според вредноста на главното барање.

Оттука, кога со тужба поднесена согласно член 19 од Законот за граѓанска одговорност за навреда и клевета, се бара утврдување одговорност за клевета и навреда како непарично побарување и надомест на штетата причинета со таа клевета и навреда како парично побарување, произлегува дека во смисла на цитираниот член 30 став 2 од Законот за парнична постапка, вредноста на предметот на спорот се определува посебно за непаричното побарување и посебно за паричното побарување, а дозволеноста на ревизијата ќе се цени според вредноста на секое одделно барање. Ова од причина што повеќе поставени тужбени барања во смисла на член 30 став 1 од Законот за парнична постапка, се засноваат на ист правен однос, но не и на иста правна основа, како што е пропишано во истиот член.

Врховен суд на
Република Северна Македонија
Општа седница